

Grenzeloos genieten

Leuk struinen door bossen, dalen en uitwanden rondje op de paden te zetten. In verschillende natuurgebieden in Nederland mag je vrijuit meekijken in het spoor van reeën, kluipers en konink. Van voor ontworpen wandelaars, maar hindert het de natuur niet? Wandeldirecteur Jani Mulder raakt bewaard de weg kwijt en vraagt door de becoördinatoren.

Trenschelling, de delten bij het in Nederland aanwezige gebied in de dalen hebben hier namen: Ringdijk, Noorderdijk, Ouder de Olland. Op zijn rug zit mijn jongste dochter van twee in een rugzak. Ze draagt een rood t-shirt met een afbeelding van een ree. Ze wil alleen in de slaapzakken. Ik moet haar de naam van de ree vertellen. Een afbeelding van een ree. Ik heb haar schip en mijn wandelstok bij me. De naam van de ree is de ree. Het is de naam van de ree. Het is de naam van de ree.

in het gebied staat op een afstand vijf minuten lopen. Het is de naam van de ree. Het is de naam van de ree. Het is de naam van de ree.

Waar zijn de paden? Trektochten in Nederland in zijn naam. In Nederland zijn er vele wandelpaden.

Waar zijn de paden? Trektochten in Nederland in zijn naam. In Nederland zijn er vele wandelpaden.

Als paden verdwijnen, word je opgenomen in de haarvaten van het ecosysteem

De Loonse en Drunense Dalen en het Houthorrenland en de delten van Trenschelling worden je afgeleid van. Wat heeft de mogelijkheid tot recreatie de laatste 15 jaar een vlucht genomen. Sinds de Hrij, adviseur natuurbeheer bij Natuurmonumenten, wordt dit terrein meer openbaar in de jaren 90. "Er werden in de jaren 90 veel paden gemaakt die nu niet meer te vinden zijn. Het is nu een gebied dat meer openbaar is. Het is nu een gebied dat meer openbaar is. Het is nu een gebied dat meer openbaar is."

12 mooie stringgebieden in Nederland

Overal in Nederland liggen grote en ook kleine stukken natuur waar je vrijuit mag struinen. In de 12 door Rijksoverheid aangegeven gebieden kun je het gebied van je eigen ogen zien. Het gebied van je eigen ogen zien. Het gebied van je eigen ogen zien.

1 Boven van Lerschding	5 Houthorrenland	10 Engematten
2 Wafeld	6 Houthorrenland	11 De Loonse en Drunense Dalen
3 Loonse en Drunense Dalen	7 Loonse en Drunense Dalen	12 Broekman
4 Loonse en Drunense Dalen	8 Loonse en Drunense Dalen	
	9 Loonse en Drunense Dalen	

Waar zijn de paden? Trektochten in Nederland in zijn naam. In Nederland zijn er vele wandelpaden.

Struiners zijn mensen die graag even alleen willen zijn

Ik heb verstand je kunt er niet graag even een stukje alleen zijn. Volgens houthouder Hans Brouwer is de weg voor de natuur. Het is de naam van de ree. Het is de naam van de ree. Het is de naam van de ree.

het verlangen om van het pad te gaan? Struiners of wandelaars over paden. Meer dan ooit zijn mensen die graag even alleen willen zijn. Het is de naam van de ree. Het is de naam van de ree. Het is de naam van de ree.

Heerlijk struinen door bossen, duinen en uiterwaarden zonder op de paden te letten. In verschillende natuurgebieden in Nederland mag je vrijuit zwerven in het spoor van reeën, konijnen en koniks. Fijn voor avontuurlijke wandelaars, maar hindert het de natuur niet? Wandelredacteur Daniël Mulder raakt bewust de weg kwijt en struint door de antwoorden.

Grenzeloos genieten

TEKST DANIËL MULDER

Terschelling, de duinen bij Hee en Midsland. Sommige plekken in de duinen hebben hier namen: Rijsplak, Stenneplak, Onder de Draad. Op mijn rug zit mijn jongste dochter van twee in een rugdrager. Ze slaapt. Eindelijk. Na aankomst op Terschelling heeft ze besloten niet meer te slapen in de middag, niet in een bedje althans. Ze valt alleen in slaap wanneer ik met haar door de natuur wandel. Door steden lopen werkt niet. Alleen bossen en duinen werken. Geen afleiding, geen prikkels. Ik ben haar schip en mijn wandelpas is de deining.

Dus volg ik doelloos een pad langs een raster. Even later zit in dat raster een smalle doorgang, precies breed genoeg voor een volwassen mensenlijf. Er staat een bord naast met de tekst "Vrij wandelen". Een uitgestrekt duingebied spreidt zich uit. Geen mens te bekennen. Hier mag je nog van de paden en dwars door de duinen lopen, maar dat doet dus bijna niemand. Iedereen fietst braaf over de fietspaden. De enkeling die wandelt, volgt een paaltjesroute.

Een paadje maaien

Ik begin te dwalen door een landschap dat net zo golft als de zee, alleen zijn de schuimkoppen hier vervangen voor het paars van de bloeiende struikheide. Ik loop langzaam en kijk intussen naar de grond. Ineens loop ik door een stukje duin waar het wemelt van de kleine en ronde zonnedauw, een minuscuul vleesetend plantje dat je zelden ziet. Terschelling is een van de grootste struingebieden van Nederland. "Buiten het broedseizoen is hier een gebied van 95 km² vrij toegankelijk", vertelt Remi Hougee, boswachter bij Staatsbosbeheer. Verbaasd is hij niet dat ik in hartje zomer op een eiland vol toeristen helemaal alleen ben in de duinen. "Mensen gaan niet snel van de paden, slechts een enkeling struint dwars door de natuur. We hebben geen cijfers, maar uit ervaring weet ik dat het aantal struiners laag is."

Angst dat de natuur last heeft van ploeterende wandelschoenen heeft hij dan ook niet. “De mensen die wel struinen zijn meestal natuurliefhebbers; als die zonnedauw of orchideeën zien, lopen ze er meestal keurig omheen. Wat we ook wel eens doen is een paadje maaien in een struingebied waar kwetsbare soorten groeien. Omdat het vaak ruig terrein is, kiezen wandelaars meestal de makkelijkste weg.”

Als paden verdwijnen, word je opgenomen in de haarvaten van het ecosysteem

Waar zijn de paden?

Struinnatuur in Nederland is niet nieuw. In zandverstuivingen zoals

De Loonse en Drunense Duinen en het Hulshorsterzand en de duinen van Terschelling mocht je altijd al struinen. Wel heeft de mogelijkheid tot struinen de laatste 25 jaar een vlucht genomen. Saskia de Heij, adviseur natuurbeleving bij Natuur monumenten, vertelt dat struinnatuur kwam opzetten in de jaren 90. “Er verschenen boeken en rapporten over omdat het parallel liep met de ontwikkeling van nieuwe natuur langs bijvoorbeeld de rivieren. Bij die nieuwe gebieden hoorde ook een gebruik dat beter paste bij de wildernisachtige uitstraling. Struinen is dan logisch, want het biedt meer vrijheid.” In de praktijk blijkt echter dat mensen in struingebieden de paden missen.

“Boswachters krijgen geregeld de vraag of we er toch een pad willen aanleggen.” De Heij begrijpt dat wel: “Struinen vraagt om een actieve houding: je moet zelf je weg kiezen, je hebt kans dat je verdwaalt en het lopen is lastiger omdat de ondergrond niet egaal is. Bij Natuurmonumenten vertalen wij het struinen nu meer naar struinpaden. Dat zijn avontuurlijke paadjes die door het veld slingeren.”

Agnes van den Berg, omgevingspsycholoog en hoogleraar natuurbeleving in Groningen, doet veel onderzoek naar de invloed van natuur op mensen, maar er is volgens haar niet of nauwelijks onderzoek gedaan naar struinen in de natuur. “Maar op basis van uitkomsten in andere onderzoeken denk ik dat de groep mensen die wil struinen klein is. Ik schat dat circa 20 procent interesse heeft in struinnatuur, maar het gros heeft helemaal geen behoefte aan onzekerheid en de kans om te verdwalen. De meeste mensen willen een esthetische natuurbeleving, die willen natuur waarin je ontspant en waar je blij en rustig van wordt. Daarnaast is er een minder vaak voorkomende vorm van natuurbeleving, zoals bij struinnatuur waarin je dwaalt door de natuur, waarin emoties als angst en spanning een rol spelen.

Als de ervaring grootser, spannender en meeslepender is, dan blijft dat je langer bij. Mensen die struinen zijn – niet eens heel bewust – op zoek naar een sublieme natuurervaring.”

12 mooie struingebieden in Nederland

Overall in Nederland liggen grote en ook kleine stukken natuur waar je vrijuit mag struinen. In de 12 door Roots gekozen gebieden is het toegestaan, maar vaak in delen van het genoemde terrein. Bekijk vooraf of ter plekke altijd goed waar precies je mag struinen.

1 Duinen van Terschelling

2 Vlieland

3 Schoorlse Duinen 4 Amsterdamse Waterleidingduinen

5 Horsterwold

6 Hulshorsterzand

7 Kootwijkerzand

8 Gelderse Poort

9 Maasuitwaerden

10 Tiengemetten

11 De Loonse en Drunense Duinen

12 Braakman

Struin met mate

Door het ondiepe water van een slenk in De Stille Kern van bosgebied Horsterwold stapt een grote zilverreiger. Het is winter, mist heeft grote delen van het bos opgeslokt. De Stille Kern wordt door Staatsbosbeheer beheerd en is een 'oerbos' met stukken open veld en water van 9 km² waar de natuur vrij spel heeft. Net als de koniks en de reeën die in dit gebied in Flevoland leven, mag je hier vrijuit struinen.

Bij de ingang staat een bord waarop wordt uitgelegd dat De Stille Kern 'tot 2012 alleen voor de doorgewinterde struiner toegankelijk' was. Om het gebied 'iets comfortabeler' te verkennen zijn in 2013 twee paden aangelegd. Het langste pad, zo'n 6 kilometer, is half verhard; je kunt er met gemak met een auto over rijden. Volgens boswachter Hans Breeveld is de weg vooral bedoeld voor de boswachters, "zodat zij de paarden die in het terrein lopen kunnen monitoren en hulp kunnen bieden aan de dieren als dat nodig is. Ook wordt de weg gebruikt voor excursies door het terrein."

Ik volg eerst een stuk van het pad dat door het bosgebied loopt. Overal liggen omgevallen bomen waarop felgroen mos groeit. Wie hier van het pad wil, moet ook van klimmen en klauteren houden. "In een struingebied hóéf je natuurlijk niet van het pad", benadrukt Breeveld. "Ik zie het vooral als een extra toevoeging dat je van de paden mag, het verhoogt de natuurbeleving wanneer je struint en ineens een ree ziet of een bijzondere vogel."

Wanneer het terrein meer open wordt, ga ik van het pad en volg een smal spoor door hoog gras. Het is tintelfris, riet ruist in de wind en boomtoppen verdwijnen in de mist. Op een tak schrikt een klapekster op. Er is geen mens te bekennen en pas nu ik struin, heb ik het idee dat de natuur om mij heen begint te leven. Vanaf een pad ervaar je de natuur als decor, een soort winkeletalage waarin de dieren en planten staan uitgestald, maar als paden verdwijnen, word je opgenomen in de haarvaten van het ecosysteem. Breeveld benadrukt dat struinen ook verantwoordelijkheid met zich meebrengt. "Het feit dat je van de paden mag, betekent niet dat je zomaar overal doorheen kunt banjeren. In het broedseizoen moet je voorzichtig zijn, dan kun je beter de bestaande wildwissels volgen of meer de open plekken in het landschap opzoeken. Struinen is prima, maar wel met aandacht en respect voor de natuur."

Paden verbinden mensen

Als er iemand is die verstand heeft van paden én van zwerven door de natuur, dan is dat de Engelse schrijver Robert Macfarlane. In zijn boek *De laatste wildernis* ging hij op zoek naar de laatste ongerepte plekken in Engeland en Ierland en in *De oude wegen* zocht hij juist naar de sporen die mensen hebben achtergelaten in het landschap: paden. Op de vraag waarom mensen zo gefocust zijn op paden, zegt hij: “Paden zijn de gewoonten van een landschap, ze bieden de wandelaar richting maar ook een zeker gezelschap: andere mensen hebben dit pad vóór mij ook bewandeld. Paden zijn diep ingesleten in het bewustzijn van mensen, maar aan de andere kant zorgen ze ook voor het verlangen om van het pad te gaan.” Struinen of wandelen over paden, Macfarlane kan en wil er niet tussen kiezen. “Ik houd ervan door ongemarkeerde en wilde gebieden te lopen, maar soms is het ook heerlijk een pad te volgen, alleen al vanwege het gemak. Paden zijn simpeler te bewandelen dan wanneer je jezelf door ongerept gebied moet loodsen met bramen of zompige moerassen. Paden bieden de optimale weg in een landschap. En paden verbinden. Ze brengen contacten tussen plaatsen tot stand, en dus ook contact tussen mensen.”

Op zoek naar vrijheid

Als padenvolgers mensen zijn die contact zoeken, dan zijn struiners mensen die graag even alleen willen zijn. Zo ervaren ze de natuur het beste en zo krijgen de stilte en de natuur ook kans om te resoneren in het hoofd en het lichaam.

Struiners zijn mensen die graag even
alleen willen zijn

Nog even terug naar Terschelling. Aan de voet van een steil duin houd ik halt. Zal ik links of rechts? Ik speur naar iets wat lijkt op een paadje. Dat is er niet. Dan maar omhoog. Ik beklim het duin en ervaar een heerlijk gevoel van vrijheid. Op de top zie ik de verte, die leeg is en woest. Aan de horizon drijven grote, witte luchtschepen. Ik kijk in het scherm van mijn telefoon, dat ik als spiegel gebruik om te zien of mijn dochter nog slaapt. Ze slaapt nog. Haar haar wappert als helmgras in de wind. De hoogleraar natuurbeleving Agnes van den Berg vertelde het al eerder: “Vooral mannen houden van struinen – én kinderen.” Samen struinen we verder.

